

Antimikrobiální rezistence (AMR) způsobuje, že:

- antibiotika a další antimikrobiální látky se stávají méně účinnými,
- je stále obtížnější až nemožné léčit infekce.

Pro pacienty to může způsobit prodloužení nemoci a v některých případech dokonce vést až k úmrtí.

Zjistěte více o AMR, jejím dopadu na lidské zdraví a o tom, co lze udělat v boji proti ní!

Antimikrobiální rezistence (AMR) je celosvětovou zdravotní hrozbou.

Jak jsme se dostali až sem?

- **Nesprávné a nadměrné používání antibiotik a dalších antimikrobiálních látek u lidí, zvířat a v zemědělství.**
- **Špatné postupy prevence a kontroly infekcí (IPC) ve zdravotnických zařízeních.**

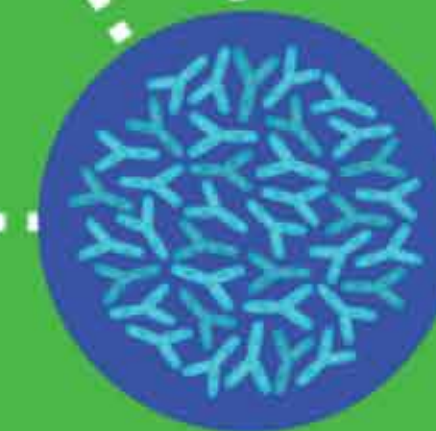
Zjistěte více o AMR, jejím dopadu na lidské zdraví a o tom, co lze udělat v boji proti ní!

Antimikrobiální rezistence (AMR) ohrožuje lidi, zvířata i životní prostředí, protože bakterie a další mikroorganismy se mohou šířit ve všech odvětvích i mezi nimi.

Proto je potřeba společný přístup napříč sektory známý jako „jedno zdraví“.

Zjistěte více o AMR, jejím dopadu na lidské zdraví a o tom, co lze udělat v boji proti ní!

Je třeba přijmout naléhavá opatření k řešení antimikrobiální rezistence (AMR), aby se zabránilo:

- **déletrvajícím nebo neléčitelným infekcím,**
- **zvýšené úmrtnosti,**
- **zvýšené zátěži systému zdravotní péče,**
- **zvýšené ekonomické zátěži.**

Zjistěte více o AMR, jejím dopadu na lidské zdraví a o tom, co lze udělat v boji proti ní!

CÍLE ANTIMIKROBIÁLNÍ REZISTENCE V EU DO ROKU 2030:

Snížit celkovou spotřebu antibiotik u lidí o 20 %.

Nejméně 65% celkové spotřeby antibiotik u lidí bude patřit do skupiny „Access“ antibiotik.

Snížit o 15% celkový výskyt infekcí krevního řečiště vyvolaných meticilin-rezistentními *Staphylococcus aureus*.

Snížit o 10% celkový výskyt infekcí krevního řečiště vyvolaných *Escherichia coli* rezistentními vůči cefalosporinům třetí generace.

Snížit o 5% celkový výskyt infekcí krevního řečiště vyvolaných *Klebsiella pneumoniae* rezistentními vůči karbapenemům.

Pro každý členský stát EU existují doporučené cíle v oblasti AMR. Zjistěte, jak si vede vaše země!

Antimikrobiální rezistence (AMR) představuje celosvětovou zdravotní hrozbu. V boji proti AMR musí země:

- Zajistit opatření na podporu obezřetného používání antimikrobiálních látek ve zdravotnických zařízeních, zařízeních dlouhodobé péče a komunitách.
- Posílit prevenci a kontrolu infekcí (IPC) ve zdravotnických zařízeních a zařízeních dlouhodobé péče.
- Podporovat opatření a politiky IPC v komunitách.
- Podporovat vývoj a dostupnost nových antimikrobiálních látek a jejich alternativ.

Zjistěte více o AMR, jejím dopadu na lidské zdraví a o tom, co lze udělat v boji proti ní!

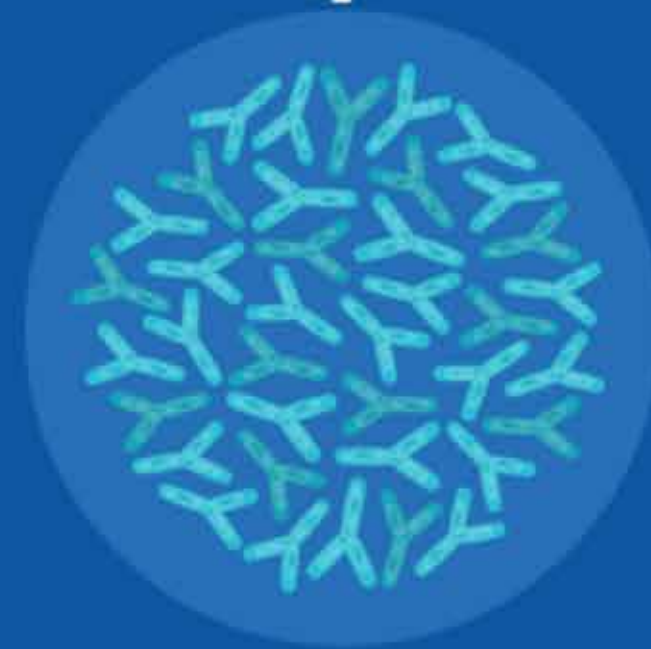

Antibiotics
Antivirals
Antifungals
Antiparasitics

Jen v nemocnicích způsobují infekce spojené se zdravotní péčí v Evropě více úmrtí než jakékoli jiné infekční onemocnění sledované ECDC.

Zjistěte více o tom, jak postupy prevence a kontroly infekcí ve zdravotnických zařízeních mohou snížit počet infekcí spojených se zdravotní péčí!

Vakcíny hrají důležitou roli v boji proti antimikrobiální rezistenci (AMR).

Tím, že zastavují šíření infekcí, pomáhají snižovat počet předepsaných antibiotik - což znamená, že bakterie si vůči antibiotikům vytvářejí méně rezistence.

Pomozte našim antibiotikům působit tím, že se ujistíte, že vy a vaše rodina máte aktuální očkování!

Antibiotics
Antivirals
Antifungals
Antiparasitics

Cíle antibiotické rezistence. Jak si vede Česko?

Snížit celkovou spotřebu antibiotik u lidí o 9 %.

Definované denní dávky (DDD) na 1 000 obyvatel/den

2019 výchozí hodnota	16.9	-
2022	17.1	1.0 %
2030 CÍL	15.4	-9 %

Nejméně 65% celkové spotřeby antibiotik u lidí bude patřit do skupiny „Access“ antibiotik.

Dle AWaRe klasifikace WHO

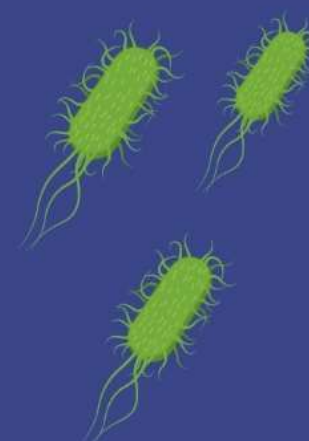
2019 výchozí hodnota	60.2%	-
2022	58.9 %	-
2030 CÍL	65 %	-

Snížit o 6% celkový výskyt infekcí krevního řečiště vyvolaných meticilin-rezistentními *Staphylococcus aureus*.

Počet na 100 000 obyvatel

2019 výchozí hodnota	3.1	-
2022	2.2	-29.7 %
2030 CÍL	2.9	-6 %

Snížit o 5% celkový výskyt infekcí krevního řečiště vyvolaných *Escherichia coli* rezistentními vůči cefalosporinům třetí generace.

Počet na 100 000 obyvatel

2019 výchozí hodnota	6.6	-
2022	6.3	-4.7 %
2030 CÍL	6.3	-5 %

Snížit o 5% celkový výskyt infekcí krevního řečiště vyvolaných *Klebsiella pneumoniae* rezistentními vůči karbapenemům.

Počet na 100 000 obyvatel

2019 výchozí hodnota	0.09	-
2022	0.24	+156.3 %
2030 CÍL	0.08	-2 %

Antibiotics
Antivirals
Antifungals
Antiparasitics

Antibiotika u zvířat Cíle a fakta z veterinární oblasti I.

Evropský cíl (Strategie F2F) snížit celkovou spotřebu antimikrobik u zvířat o 50 %

ČR/EU cíle: data [mg/PCU] = suma miligramů léčivých látek na populačně korekční jednotku potravinových zvířat

*ČR s ohledem na výchozí hodnotu vyjednala jako závazné snížení o 12,5% - F2F snížení 50% sumárně za celou EU

2018
výchozí
hodnota

56,93
mg/PCU

ČR
2008-2018
-50%

2022

46,36
mg/PCU

ČR
2018-2022
-18,6%

2030
CÍL*

50,0
mg/PCU

ČR
2018-2030
-12,5%

EU
2018-2030
50%

Odpovědný výběr antibiotik u zvířat

Současnost: ¾ spotřeb antibiotika první volby (D)

Cíl ČR: snížit antibiotika poslední volby (B)

Preference volby dle AMEG klasifikace EMA
D>C>B> (A většina zákaz podání zvířatům)

2018
Struktura
spotřeby

D
75,8%

B
5,3%

2022
Struktura
spotřeby

D
75,4%

B
5,6%

2030
CÍL

nestanoven

B
< 5%

Způsob podávání antibiotik – cíl:

Snižit ↓ perorální podání skupiny (zejména P a M)

Zvýšit ↑ individualizaci podání

Profylaxe (P): pouze výjimečně

Metafylaxe (M): minimalizace

Léčba (L): cíleně v optimálním dávkování

Do 2021

P a M
neomezena

78,8%

17,9%

Od 2022

P a M
omezena

78,3%

18,3%

2030
CÍL

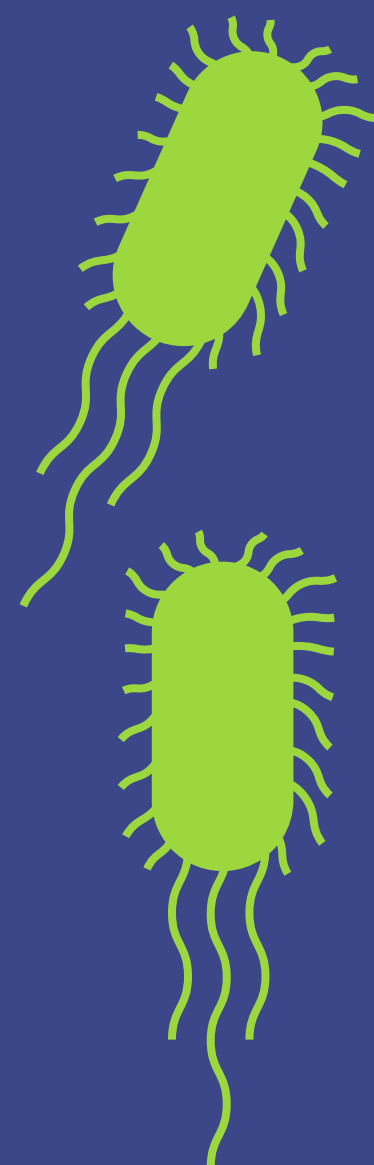
CÍL NEKVANTIFIKOVÁN:
Vyšší míra individualizace
podání

Antibiotics
Antivirals
Antifungals
Antiparasitics

Antibiotika u zvířat Cíle a fakta z veterinární oblasti II.

Sledovat a hodnotit trendy rezistence – surveillance

Indikátorové a zoonotické bakterie / AMR potraviny

→ Jako podklad pro opatření směřujících k naplnění cílů

Patogeny/ AMR nemocná zvířata

→ Jako podklad cílené racionální antibiotické terapie

Surveillance

Podklady

Zhodnocení

Opatření

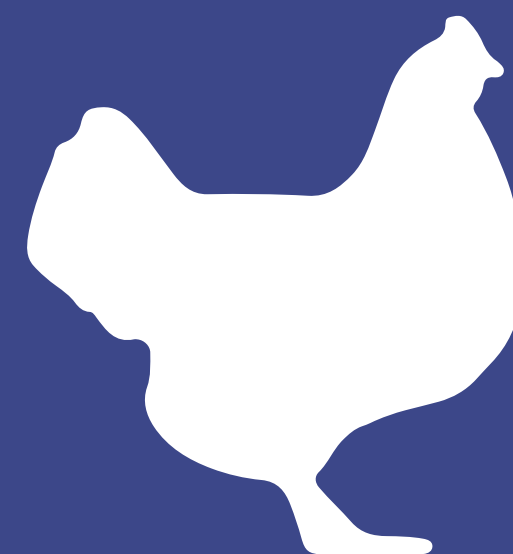

CÍLE

Zvýšení podílu plně citlivých bakterií

Snížení podílu bakterií R na antimikrobika AMEG B

Snížení podílu MDR bakterií

Pokračovat ve zlepšení managementu chovů a péči o **zdraví** a **pohodu** zvířat

Udržet zdravotní nezávadnost a kvalitu tuzemských potravin

Komplex opatření
např. zoohygiena, biologická bezpečnost, ozdravování, repopulace, vakcinace ...

Komplex opatření
např. péče o zvířata, snížení stresu, snížení počtu zvířat na jednotku plochy, vhodné technologie ...

ČR 2022: 0,32 % nálezů reziduí ATM nad MRL

CÍL: pracovat na dalším snížení výskytu reziduí

ŽP (vodní prostředí) je významnou součástí koloběhu AMR (vektor šíření, výměna genů mezi patogenními a nepatogenními kmeny, selekční tlak ATB, zdroj ARG neznámých v klinické praxi)

Zdroje:

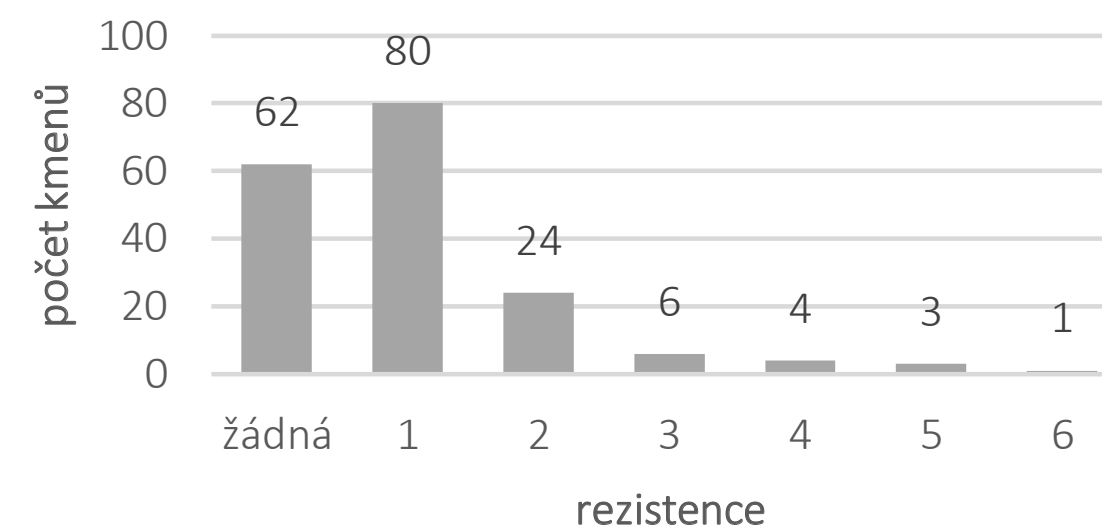
- komunální odpadní vody z nemocnic, LDN
- nečištěné OV (trativody, septiky, dešťové odlehčovače...)

- ČOV:
  - surová OV = diagnostické médium pro doplnění klinických údajů o výskytu AMR (WBE princip)
  - čistírenské procesy – potenciál rozvoje AMR v prostředí ATB
  - vyčištěná voda – významný zdroj ARB, ARG (účinnost až 99,9 %)
- Povrchové vody:
  - dotace podzemních vod + povrchové zdroje pitných vod (vodní nádrže)
  - využití v zemědělství (závlahy, akvakultury)
  - přísun ze zemědělství (živočišná výroba, statková hnojiva)
  - kontaminace vod ATB = potenciál rozvoje a šíření AMR

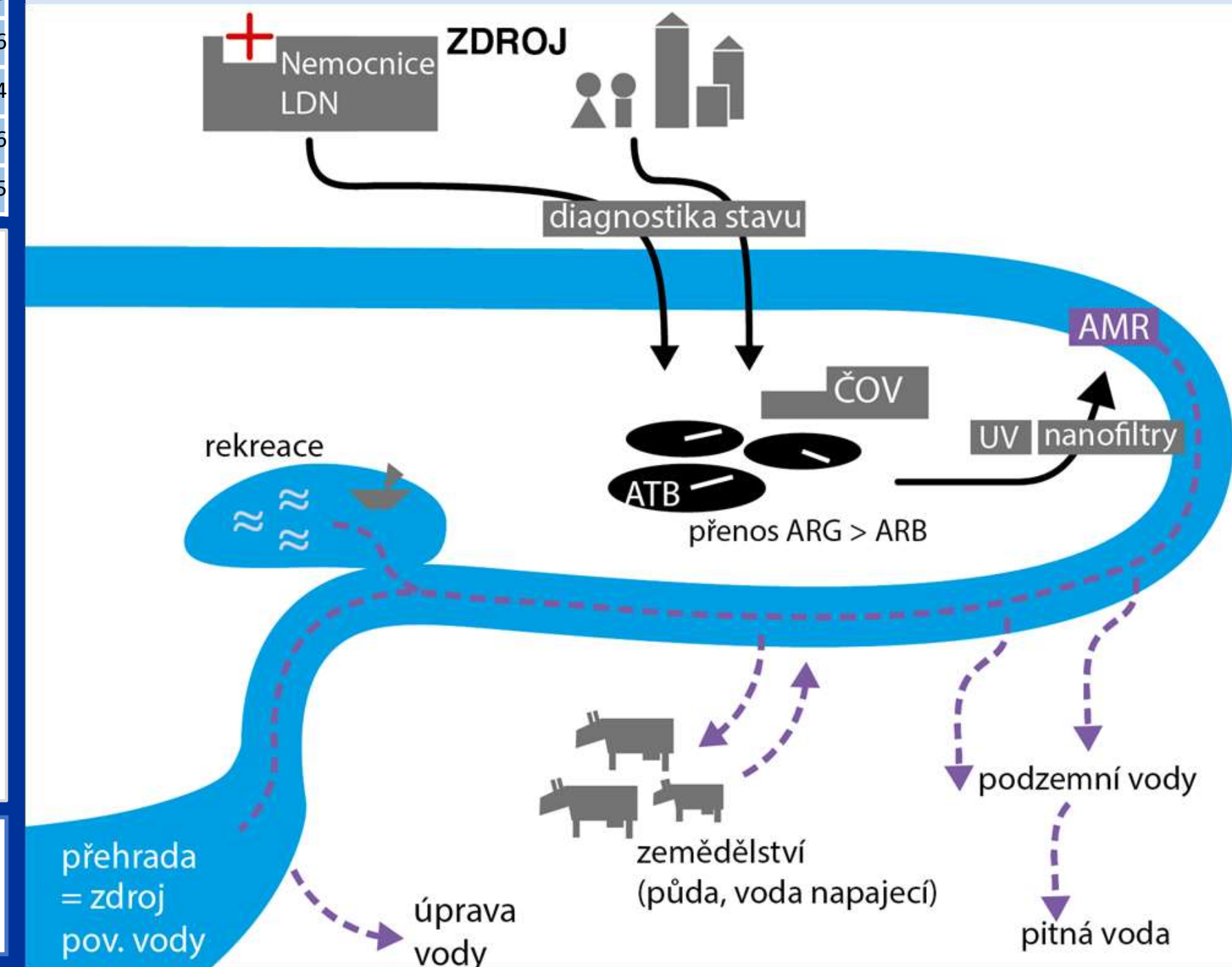
<i>E. coli</i>	KTJ/ml
nátok na ÚČOV	10 ⁹
odtok z ÚČOV (bez UV)	10 ⁶ -10 ⁷
odtok z ÚČOV (s UV)	10 ⁴ -10 ⁵
Podmoráňský potok (ČOV 3 000 EO)	2x10 ⁶
Vltava-Troja	10 ⁴
Vltava-pod ÚČOV	10 ⁶
Vltava-Roztoky	10 ⁵

Role antibiotické rezistence v životním prostředí

počet rezistencí u jednotlivých kmenů (celkem 180)

65 % analyzovaných kmenů bylo rezistentní alespoň k 1 ATB

Antibiotics
Antivirals
Antifungals
Antiparasitics

Cíle a témata pro ŽP – v souladu s Doporučením Rady EU pro boj proti AMR v rámci přístupu „One Health“

- vody, kaly, sedimenty
- míra výskytu ve zdrojích = nemocnice, LDN, nečištěné OV (dešťové odlehčovače, trativody, septiky), ČOV (městském obecní, domovní, kořenové)
- možnost přenosu AMR v ŽP (voda, sedimenty, ČOV)
- možnosti eliminace ARB a ARG na ČOV
- možnosti přežívání ARB a šíření ARG vodním prostředím
- možnosti kontaminace pitné vody ATG – ohrožení zdraví?
- omíra rizika pro různé čely využívání vody (rekreace, pitná, akvakultury)
- optimalizace metod pro ŽP
- požadavky legislativy – směrnice 2000/60/ES; směrnice o čištění městských odpadních vod 91/271/EHS; směrnice 2008/105/ES o normách environmentální kvality
- zapojení do EIONET activity on Antimicrobial Resistance in the Environment – pilotní průzkum stavu v evropských zemích

Proč je přístup *One Health* důležitý?

Světová populace roste a tím se i mění naše propojení se zvířaty a prostředím:

Lidé žijí blíže u sebe

Změny klimatu a
využití krajiny

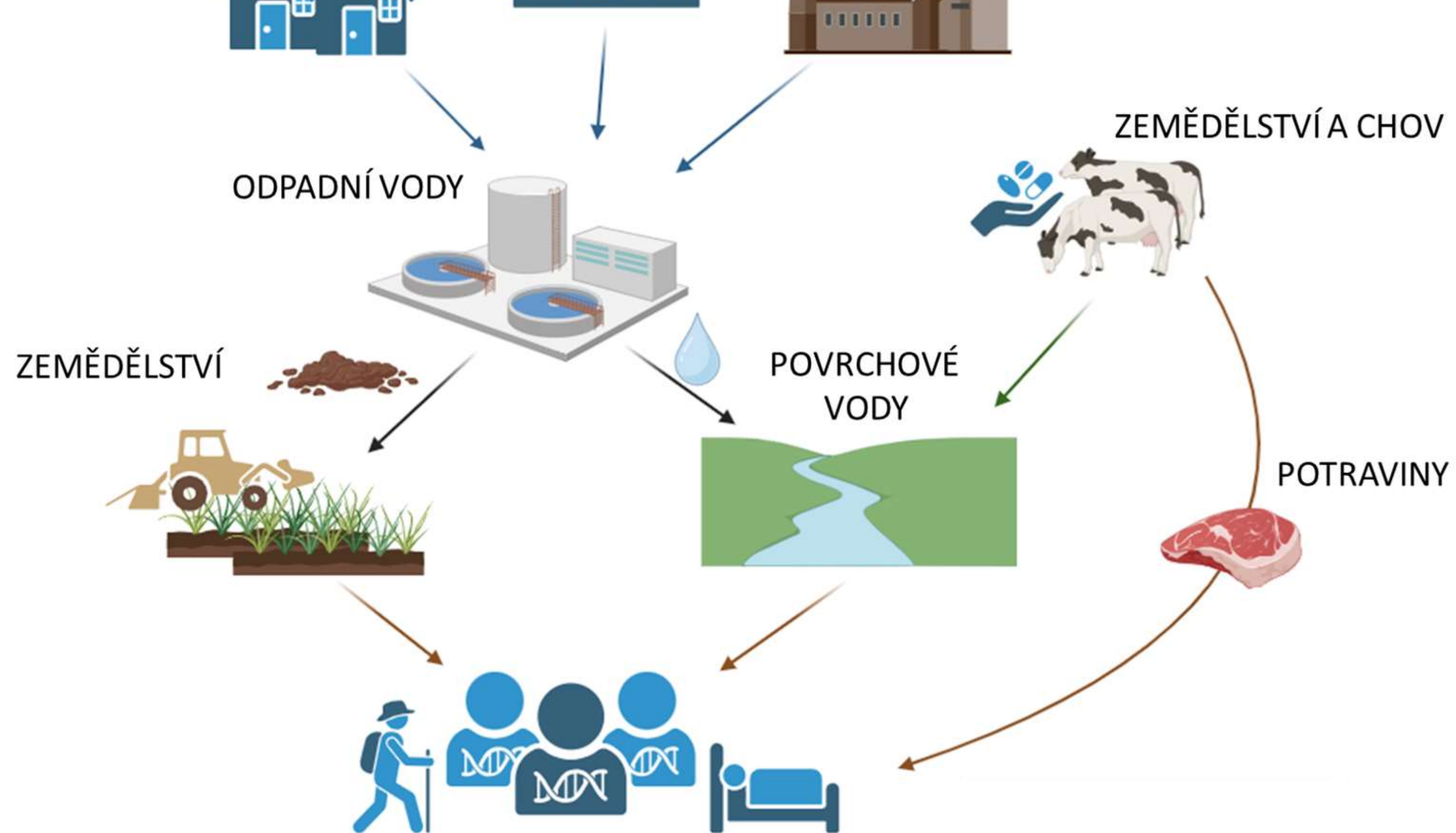
Více globálního cestování
a obchodu

Zvířata jsou pro člověka
více než potravou

Tyto faktory usnadňují šíření chorob mezi zvířaty a prostředím. Koncept *One Health* proto zohledňuje společné ohrožení zdraví ze všech úhlů.

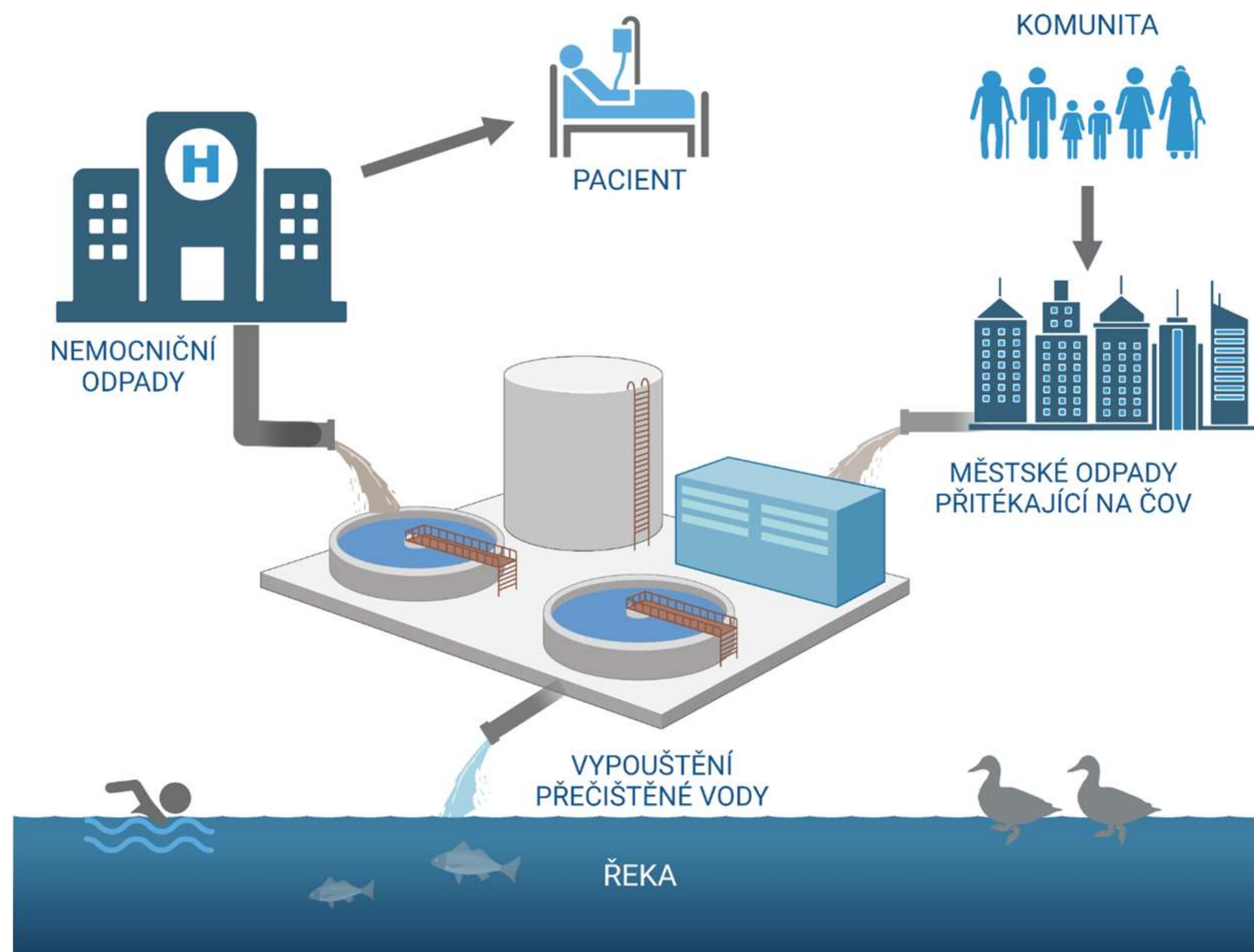

- Úzké vazby mezi zdravím lidí, zvířat a životního prostředí vyžadují vzájemnou mezioborovou spolupráci, komunikaci a koordinaci mezi humánními, veterinárními a environmentálními sektory.
- Cestou v boji s rezistentními bakteriemi je využití *One Health* jako společného konceptu vedoucí ke zlepšení a ochraně zdraví lidí, zvířat a životního prostředí

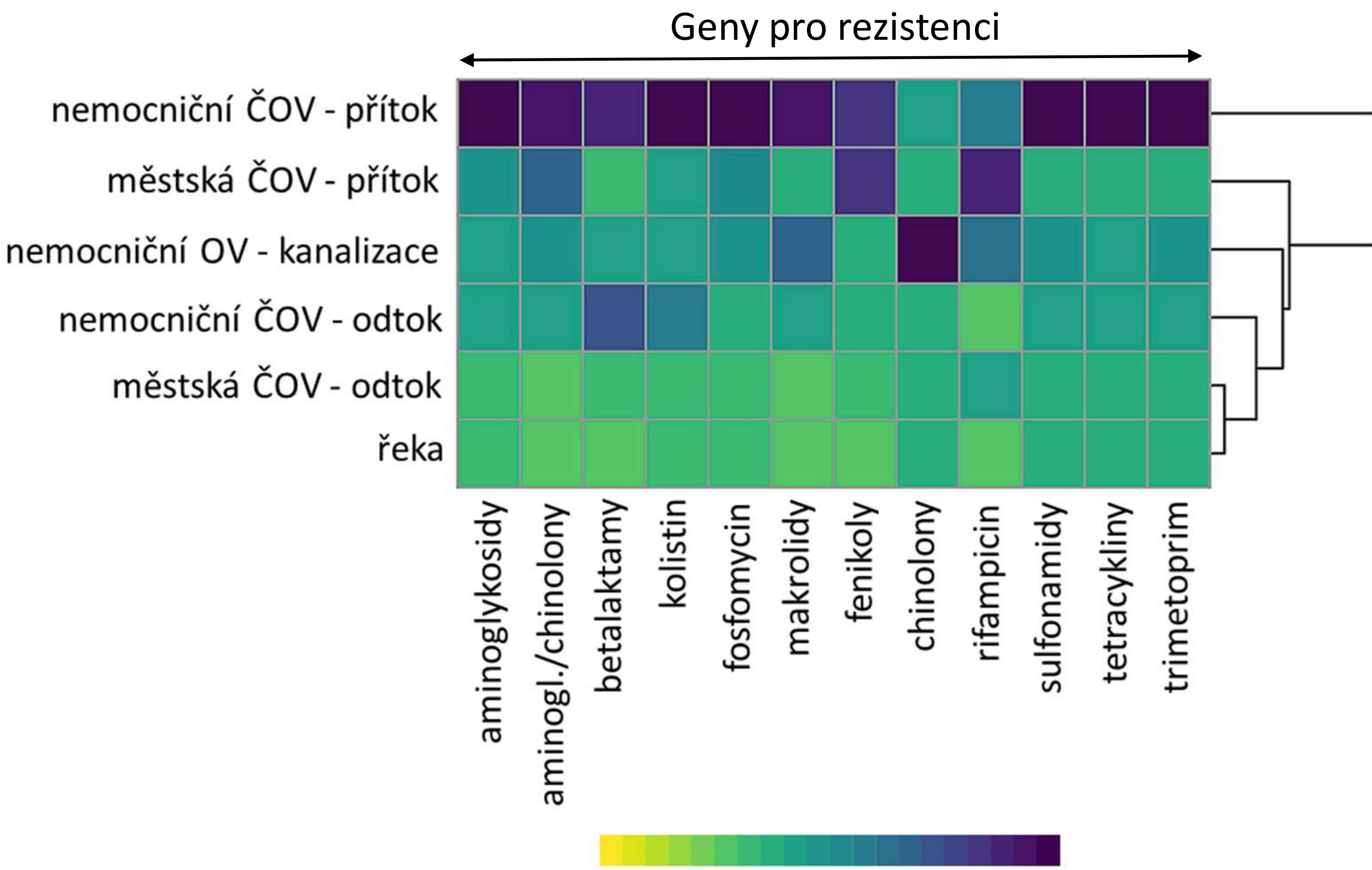
Současné technologie v čistírnách odpadních vod rezistentní bakterie a antibiotika zcela neodstraní

- Pomnožení některých typů rezistentních bakterií během čistírenského procesu a jejich šíření do povrchových vod.
- Šíření rezistentních patogenů do vodních toků může být spojeno se vznikem zdravotních rizik pro člověka.

Výskyt antibiotické rezistence v odpadních vodách z nemocnic, městských odpadních vodách a v řece

- antibiotická rezistence přítomna ve všech vzorcích
- v nemocničních odpadních vodách je mnohem vyšší koncentrace antibiotické rezistence

co s tím?

- intenzifikace nemocničních ČOV?
- výstavba chybějících nemocničních ČOV?

Koncentrace jednotlivých genů pro rezistenci

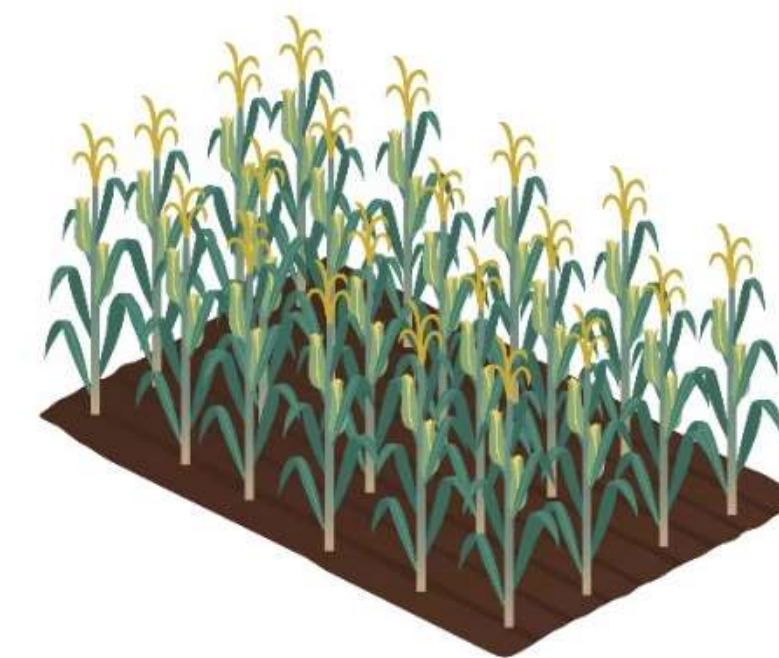
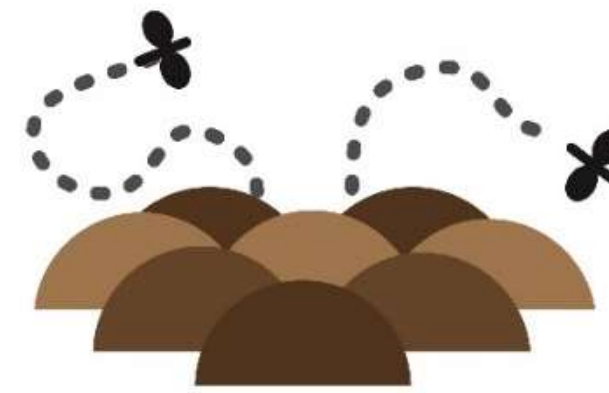

Zemědělské odpady jako cesta přenosu antibiotická rezistence do prostředí

CHOV HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

KEJDA

HNOJENÉ POLE S
PLODINAMI

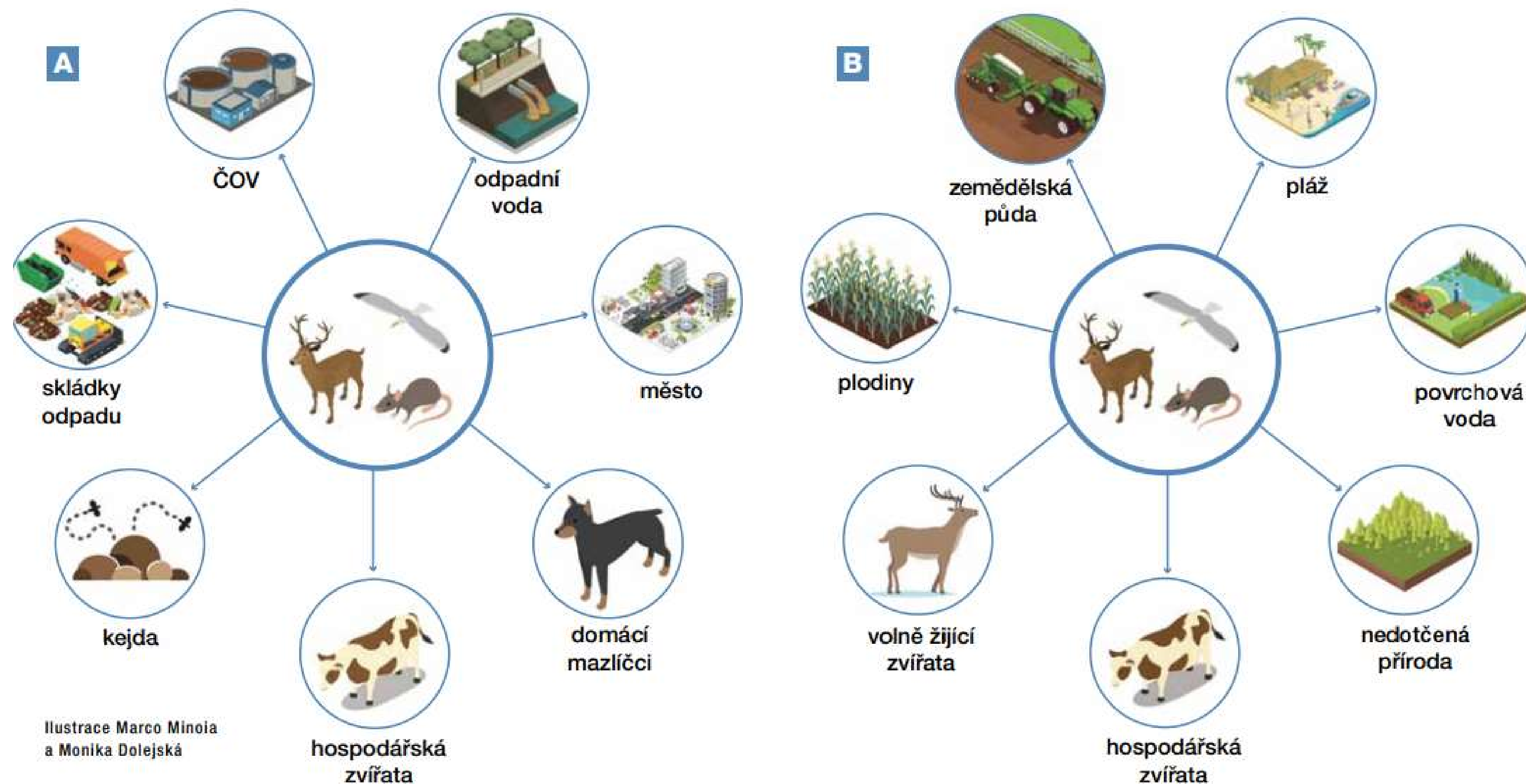

VOLNĚ ŽIJÍCÍ ZVÍŘATA

- Četnost antibiotické rezistence v zemědělské půdě ošetřené hnojem je až stokrát vyšší než v nehnojené půdě
- Rezistentní bakterie a geny rezistence mohou v půdě dlouhodobě přetrvávat
- Rezistentní bakterie prokázány u volně žijící zvěře v chovech a jejich okolí nebo na zemědělských polích

Zdroje antibiotické rezistence pro volně žijící zvířata (A) a cesty dalšího šíření od těchto zvířat (B)

Rezistentní bakterie vyselektované použitím antibiotik u člověka, a farmových a domácích zvířat mohou ovlivnit i zvířata volně žijící.

Volně žijící zvířata se pohybují se v krajině, ve vodě a ve vzduchu a mohou tak rezistentní bakterie dále šířit. Migrující ptáci mohou fungovat jako účinné vektory rezistence napříč zeměkoulí.